

Amsterdamse Dierenroute

een stadswandeling langs dierenbeelden en ornamenten

Amsterdam als Dierenmuseum

Veel mensen denken bij dieren in Amsterdam waarschijnlijk aan de duiven op de Dam of aan de dieren in Artis, de oudste dierentuin van Nederland. Maar niet alleen dieren van vlees en bloed zijn in Amsterdam te vinden, je kunt op een heuse safari langs allerlei dieren in steen en brons.

De historische binnenstad herbergt veel dierenkunst die herinnert aan de functie van gebouwen, maar die ook symbolisch is gebruikt. Dieren zijn te vinden op belangrijke oude gebouwen, maar ook op koopmanshuizen, hotels, winkels, bruggen, kerken en natuurlijk gewoon op straat. Als je er op let, ga je ze zien!

Soms zijn ze klein, soms groot. Soms op ooghoogte, maar vaker hoger tegen de gevel. Zijn je bijvoorbeeld wel eens de dolfijnen opgevallen aan de overzijde van het Centraal Station? De zeeleeuwen op de Beurs van Berlage? De honden op het Nationaal Monument op de Dam? En heb je het Koninklijk Paleis wel eens goed van dichtbij bekeken? Daarop zijn veel dieren te zien die herinneren aan de handel en zeevaart. En ken je de twee krokodillen die de winkels in de Raadhuisstraat beschermen en de grote aap die vanaf het dak met een eenogige verrekijker naar het winkelende publiek op het Rokin kijkt? En niet te vergeten...de vele dieren op hotel De L'Europe en de olifanten op het Tuschinski filmtheater. Je loopt er zo voorbij als je het niet weet.

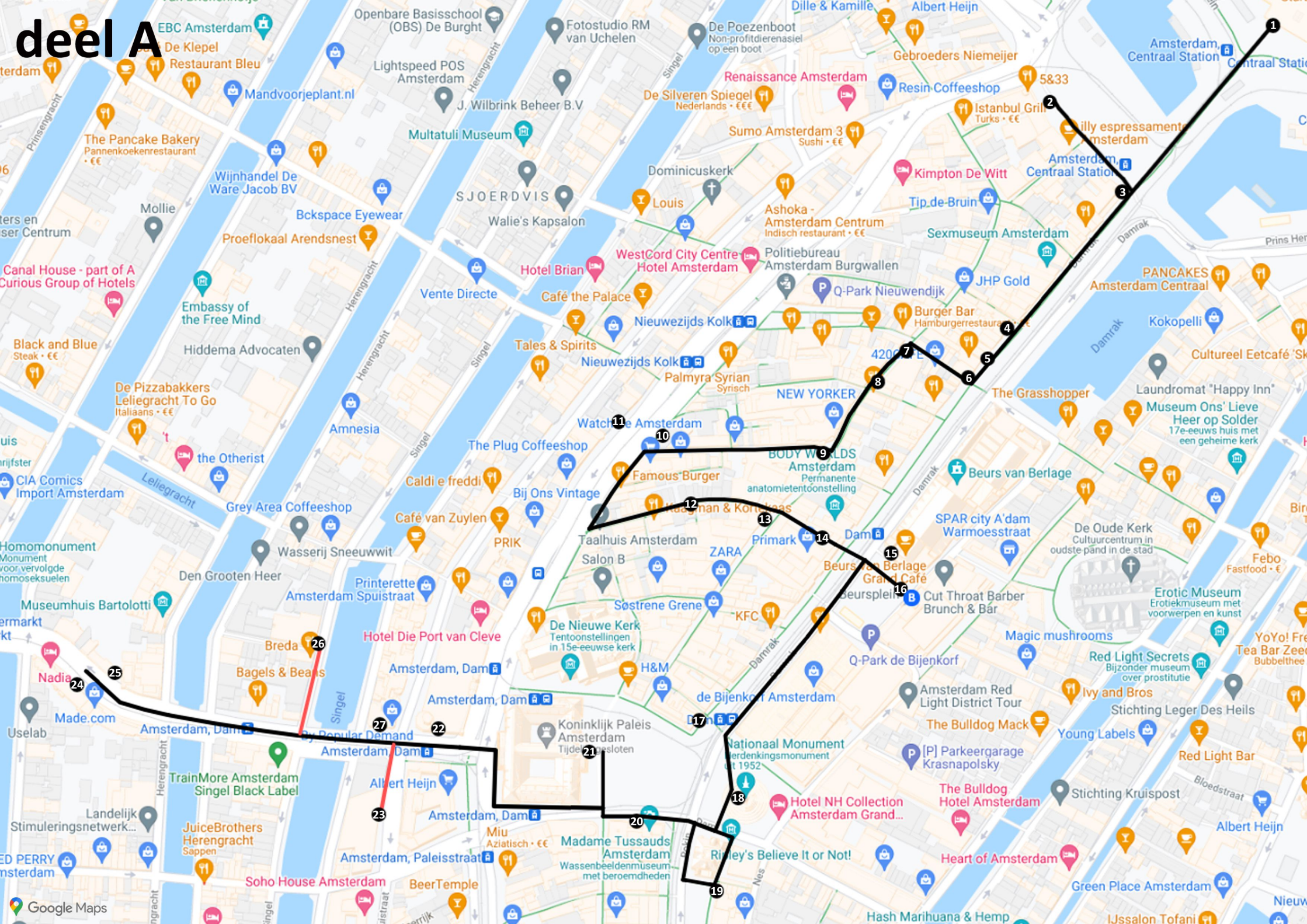
De hoeveelheid dierenkunst in Amsterdam maakte het moeilijk om te kiezen wat er wel en wat er niet in deze route zou worden opgenomen. Maar het resultaat ligt voor je: een wandeling langs 63 dierenkunstwerken die je tegelijkertijd meenemen langs een stuk geschiedenis van Amsterdam.

Ik ben door een andere bril naar het centrum van Amsterdam gaan kijken, voorbij de drukte en schreeuwende reclames, en daardoor Amsterdam op een andere manier gaan waarderen.

Ik hoop dat je net zo geniet als ik en wens je veel wandelplezier!

Henny van Rij
Het Dierenmuseum

deel A

START: NS-Station Amsterdam Centraal

De route begint op het Stationsplein aan de voorzijde van NS-station Amsterdam Centraal. Vanaf hier kun je een wandeling van 5 km door het centrum van Amsterdam lopen. De route is onderverdeeld in drie delen:

- A. Van het Stationsplein naar de Raadhuisstraat (ca. 2,5 km)
- B. Van de Dam naar het Muntplein (ca. 1,5 km)
- C. Van het Muntplein via de Herengracht naar het Rembrandtplein (ca. 1 km)

Vanaf alle eindpunten kun je met de tram terug naar NS-station Amsterdam Centraal.

In plaats van de gehele route in één keer te lopen kun je een deelroute lopen en deze combineren met een bezoek aan het [Koninklijk Paleis Amsterdam](#) op de Dam of het [KattenKabinet](#) op de Herengracht 497.

ROUTEBSCHRIJVING DEEL A

Neem op het Stationsplein de tijd om de gevel van het station te bekijken.

1. NS-station Amsterdam Centraal (1889)

Diverse beeldhouwers waaronder Ludwig Jünger (1856 - 1906) en Jean-Francois Vermeylen (1857 - 1922), Stationsplein

De eerste spoorlijn in Nederland werd gelegd tussen Amsterdam en Haarlem en werd in 1839 geopend.

Het huidige centraal station van Amsterdam is gebouwd in neogotische stijl tussen 1881 en 1889 en is 307 meter breed. Het is ontworpen door Pierre Cuypers (1827 - 1921) die eerder het Rijksmuseum in Amsterdam bouwde. De buitenkant van het stationsgebouw toont veel kunst die mede door Cuypers is ontworpen. Er zijn diverse symbolische voorstellingen die de kenmerken en het belang van de spoorwegen voor de handel, het verkeer en de industrie verbeelden.

Helemaal bovenin zie je het wapen van het Koninkrijk der Nederlanden dat wordt geflankeerd door twee leeuwen met een gouden kroon en de wapenspreuk van Nederland sinds 1815 'Je Maintiendrai' (ik zal handhaven).

De gouden leeuw op het wapenschild houdt een zwaard en een bundel van zeven pijlen vast. De leeuw staat symbool voor kracht en bescherming. De zeven pijlen staan symbool voor de zeven staten uit de tijd van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden en symboliseren samenwerking. Onder het grote wapen zie je 14 wapenschilden van Europese steden waarmee Amsterdam destijds per spoor was verbonden.

Rechts van het wapen zie je een ornament van een pelikaan die in haar borst prikt. Dit symboliseert opofferingsgezindheid en liefde voor de mensheid. De pelikaan verwijst in het Christendom namelijk naar de zelfopoffering van Jezus: toen hij aan het kruis hing vloede zijn bloed tot heil van de mensen.

Onder het wapen van het Koninkrijk der Nederlanden zie je drie boogtrommels met in het midden de stedenmaagd van Amsterdam op een wereldbol. Zij wordt geflankeerd door de personificaties van de rivieren het IJ (bebaarde

man links naast een watermonster) en de Amstel (vrouw rechts met schop en kruik). Links en rechts van de stedenmaagd zijn volkeren van diverse werelddelen verbeeld waarmee Amsterdam handel dreef. Links zie je de werelddelen Europa en Afrika met o.a. een man met leeuw en roofvogel op de arm. Rechts staan volkeren uit de werelddelen Azië en Amerika met o.a. een knielende Chinese man met een uil en een Indiase vrouw met veren hoofdtooi en een krokodil bij haar voeten.

Onder de linkerklok zijn de elementen lucht en water te zien. Het element lucht aan de voorzijde: een putto (mollige kinderfiguur) op de rug van een vogel en het element water om de hoek links van deze toren: een vrouw met kruik en water, schelpen en vissen. Onder de rechterklok zijn de elementen vuur en aarde te zien. Het element vuur aan de voorzijde: een gevleugelde mannenfiguur met bliksemschichten en toorts en het element aarde om de hoek rechts van deze toren: een mijnwerker.

Weer lager zie je vier bustes van vrouwen in klederdracht. Zij symboliseren de windstreken, v.l.n.r.: zuid, west, noord en oost.

De grote reliëfs onderaan symboliseren de oude tijd en nieuwe tijd. Het linker reliëf toont de oude pijlers van de Nederlandse economie: landbouw, veeteelt en handel (vrouwen die de oogst dragen, een boer met zeis, twee trekpaarden en mannen die runderen verhandelen). Daaronder staan drie medaillons met vrouwen die de nieuwe tijd aankondigen: elektriciteit, nijverheid en stoom. Het rechter reliëf toont handel, scheepvaart en visserij uit de oude tijd (een zeilschip, sjouwers, vissers met netten en een vrouw met een mand met vissen op haar hoofd).

Daaronder staan drie medaillons die de nieuwe tijd aankondigen: welvaart, verbroedering en beschaving.

Boven de ingang van de meest linkse uitgang van het stationsgebouw zijn tussen de ramen vier reliëfs van liggende vrouwen aangebracht. Zij verbeelden samen de vier delen van een dag. V.l.n.r. zie je: nacht (slapende vrouw met vliegende uil), avond (vrouw met citer en vliegende vleermuis), middag (vrouw met vogels, bloemen en bijenkorf) en ochtend (vrouw met kraaiende haan).

Bij de meest rechtse uitgang van het stationsgebouw bevindt zich de Koninklijke wachtkamer. Deze kun je vanachter glas bekijken. De officiële ingang van de wachtkamer bevindt zich aan de rechterzijde van het station en boven deze ingang is een reliëf van het wapen van het Koninkrijk der Nederlanden te zien dat wordt geflankeerd door twee leeuwen.

Loop nu over de brug richting het Damrak dat toegang geeft tot het centrum van de stad, en ga voor het grote witte Victoriahotel op de hoek naar rechts. Naast dit hotel bevindt zich op de andere hoek het voormalige scheepvaartkantoor, nu het Art Hotel.

2. Voormalig Scheepvaartkantoor van de rederij Koninklijke Hollandsche Lloyd (1921)

Jan Schultz (1872 - 1945), Prins Hendrikkade 33

De decoraties op dit voormalige scheepvaartkantoor zijn verbonden met de zeevaart. Links en rechts naast de ingang van het gebouw zie je de boeg van een schip met een ramskop (symbool van kracht en moed). Daarboven links zie

je een wapenschild met twee handen en een stok met vrijheidshoed (symbool van vrijheid) en rechts het wapen van Nederland. Dit wapen is ook te zien op het balkon waar het is uitgevoerd in smeedijzer naast de gevleugelde staf van de Romeinse handelsgod Mercurius met twee slangen, de zgn. caduceus. En het wapen is te zien bovenaan op de hoek van het gebouw.

Mercurius en zijn caduceus

Mercurius is een figuur uit de Romeinse mythologie. Hij is de god van handel, reizigers en winst. Hij is vaak te zien in steden waar veel handel werd gedreven en zo ook in Amsterdam dat van oorsprong veel handel dreef met overzeese gebieden. Mercurius wordt meestal afgebeeld met zijn staf met twee slangen. Deze staf wordt caduceus genoemd. Deze staf symboliseert als geheel vrede, bescherming, genezing en eenheid. De slangen staan voor alle tegengestelde principes die een rol spelen in het universum: mannelijk- vrouwelijk, zon-maan, ziel-geest. De staf zelf staat voor de as tussen de hemel en de aarde, boven en beneden. Mercurius wordt gezien als de equivalent van Hermes, de god van handel, verkeer en reizigers uit de Griekse mythologie.

Verder naar boven zie je twee reliëfs van schepen en in het gebogen fronton helemaal bovenaan zie je een reddingboei (symbool van redding en zekerheid) met daarin een wereldbol. Links en rechts daarvan zie je een zeepaard (hippocampus) en daaronder twee grote dolfinen met de drietand van de zeegod Neptunus die over de stad uitkijken. De drietand staat symbool voor heerschappij over de zee. Op dezelfde hoogte zijn over het gehele pand in totaal acht dolfinen aangebracht.

Loop terug naar het Victoriahotel en ga rechts het Damrak op. Hier zie je rechts op het hotel diverse leeuwenkoppen.

3. Victoriahotel (1890)

Damrak 1-5

Leeuwen worden veelvuldige gebruikt om gebouwen, poorten, monumenten etc. te decoreren. Ze symboliseren o.a. kracht, moed, (koninklijke) macht, waakzaamheid en bescherming.

Loop verder naar Damrak 28-30, het pand met de bijnaam 'Het Beeldenhuis'.

4. De Utrecht (1905)

Joseph Mendes da Costa (1863 - 1939), Damrak 28-30

Dit pand is gebouwd voor de voormalige verzekeringsmaatschappij De Utrecht. De vijf beelden op de gevel zijn personificaties van deugden en vormen samen de 'dingen des levens'. Het zijn deugden waar de verzekeringsmaatschappij zich mee identificeerde. V.l.n.r. zie je:

- Bescherming: vrouw met kind
- Spaarzaamheid: vrouw met spaarpot
- Wijsheid: man met boek der wijsheid en zijn rechterhand op het hoofd van een duivelsfiguur (mogelijk heeft beeldhouwer Joseph Mendes da Costa zichzelf hier afgebeeld)
- De Wisselvalligheid der Tijden: vrouw met kameleon en zandloper, en
- Waakzaamheid: vrouw met hond, om de hoek in de Karnemelksteeg.

Tussen de beelden Bescherming en Spaarzaamheid zit een biddende weduwe die door de zon van de verzekeringsmaatschappij wordt beschenen. Neem nu wat afstand van het gebouw en kijk naar boven. Dan zie je dat uilen (wijsheid), kameleons (wisselvalligheid), drie mantelbavianen en vier brulapen (waakzaamheid) in de gaten houden wat er op straat gebeurt en het gebouw bewaken.

In het trappenhuis van het gebouw (niet toegankelijk) zijn nog uilen, apen en een eekhoorn (spaarzaamheid) te zien. Mendes da Costa stond bekend om zijn diersculpturen. Hij was vaak te zien in Artis waar hij vooral apen observeerde. Hij werd beschouwd als de meest bekwame kunstenaar in het weergeven van dieren en mensen en kreeg daarom in 1914 van de Rijksuniversiteit van Groningen een eredoctoraat in de biologie.

Loop verder naar Damrak 34. Daar zie je heel hoog tegen de gevel onder de daklijst een afbeelding van een zalm.

5. Den Gulden Salm (1564)

Damrak 34

Mogelijk verwijst de zalm naar een handelaar in vis die hier in de 16^e eeuw woonde of naar de zalm die destijds in het Damrak zwom. Het Damrak was namelijk oorspronkelijk een deel van de rivier de Amstel die tussen de Dam en het IJ lag. Het Damrak werd in de 19^e eeuw gedempt.

Loop verder naar Damrak 37-38.

6. Voormalig effecten- en wisselkantoor (1904)

Damrak 37-38

Dit gebouw is gebouwd voor de firma B. Sanders & Zoon en toont veel ornamenten uit de Jugendstil (ofwel Art Nouveau). In deze kunststijl draait het vooral om esthetiek. Inspiratie wordt gehaald uit sierlijke elementen van planten en dieren in de natuur en symmetrie ontbreekt vaak. Op het gebouw aan de zijde van het Damrak zie je rechts onder de boog de Romeinse god van de handel Mercurius met twee slangen en links de Romeinse godin van de landbouw Ceres (met korenaar) afgebeeld.

Ga nu rechts de Oudebrugsteeg in om de zijkant van het gebouw te bekijken.

Je ziet hier diverse dieren: een haan (symbool van de dageraad), een uil (symbool van de schemering), een salamander (symbool voor de elementen water en vuur) en een kever (symbool voor de elementen aarde en lucht). Onder de kever en uil zijn twee apen afgebeeld die een pot/kruik vasthouden waaruit iets stroomt. Dit staat symbool voor de handel in effecten die tot opbrengsten leidt.

Loop de Oudebrugsteeg uit en ga links de Nieuwendijk op. Op het hoekpand links zie je een gevelsteen met een herder en twee schapen.

7. Gevelsteen met herder en twee schapen (midden 18^e eeuw)

Nieuwendijk 131

De betekenis van deze kapotte gevelsteen, de onderste helft ontbreekt, is niet bekend. Mogelijk verwijst het naar waakzaamheid, de herder die over zijn kudde waakt, of naar een voormalige winkel die wol verkocht.

Loop verder tot Nieuwendijk 143 (links).

8. Leeuwjes met wapenschild

Nieuwendijk 143

Dit pand is een woonhuis uit ca. 1725. Leeuwen staan symbool voor kracht en moed. Ze worden vaak gebruikt als wapenschilddragers. Zo ook hier. De leeuw links houdt het wapenschild van Amsterdam vast en de leeuw rechts het wapenschild van Nederland.

Loop verder tot Nieuwendijk 164 (rechts).

9. Voormalig filiaal Peek & Cloppenburg (1885)

Nieuwendijk 164

Dit pand was het eerste Amsterdamse filiaal van Peek & Cloppenburg (P&C). In 1914 verhuisde P&C naar Dam 20 (zie beschrijving bij punt 20).

Onder de ingang op de hoek met de Nieuwe Nieuwenstraat bevinden zich twee reigers of ooievaars. Dat is niet helemaal duidelijk. Mogelijk symboliseren de vogels de 'geboorte' van de eerste P&C in Amsterdam en geluk.

Ga nu rechts de Nieuwe Nieuwstraat in en ga aan het einde daarvan rechts. Boven de deur van het tweede pand rechts zie je een uil en twee zeepaardjes in grijs natuursteen.

10. 't Kasteel van Aemstel: uil en twee zeepaardjes (1905)

Nieuwezijds Voorburgwal 67

In dit gebouw bevond zich drukkerij 't Kasteel van Aemstel' met kantoren in art nouveau stijl. Boven de rechterdeur is een uil afgebeeld als symbool van wijsheid. Twee zeepaardjes naast de deur beschermen de toegang tot het pand. Mogelijk verwijst dit naar hun vermogen om van kleur te veranderen wanneer ze worden bedreigd. Het werken met kleur sluit ook aan bij het werk van een drukkerij. Tegelijkertijd passen deze dieren in de stijl van de art nouveau die graag sierlijke dieren afbeeld. Zeepaardjes staan ook symbool voor vertrouwen en gratie.

Kijk nu naar de overkant. Bovenop het pand van Nieuwezijds Voorburgwal 104 zie je twee leeuwen.

11. Twee leeuwinnen (1910)

Nieuwezijds Voorburgwal 104

De N.V. Maatschappij tot Exploitatie van Onroerend Goed Congo gaf de opdracht tot de bouw van dit gebouw. De Afrikaanse vrouw bovenop het pand die de hoorn van een olifant vasthoudt herinnert aan de naam Congo. De leeuwinnen symboliseren moed en kracht, staan op de uitkijk en bewaken het pand. Onder de leeuwen zijn twee waterspuwers in de vorm van vrouwen aangebracht.

Loopt terug richting de Nieuwe Nieuwstraat en vervolg de Nieuwezijds Voorburgwal richting de Dam. Ga bij Nieuwezijds Voorburgwal 93 links de Sint Nicolaasstraat in. Bij de ingang van de straat zie je een gevelsteen uit 1981 met 25 oude sleutels en de tekst 'Stadsherstel'. Deze gevelsteen, gemaakt door Hans 't Mannetje, herinnert aan het 25-jarig bestaan van de Amsterdamse Maatschappij tot Stadsherstel. Loop verder naar Sint Nicolaasstraat 21 en bekijk de gevelsteen met een varken bovenaan dat huis.

12. Gevelsteen Beemstervarken (1^e helft 18^e eeuw)

Sint Nicolaasstraat 21

Deze gevelsteen maakte reclame voor een spekslager. Dit pand werd in 1735 eigendom van Christoffel Lotman die spekkoper was. Hij kocht het spek in De Beemster (regio ten noorden van Amsterdam).

Loop de Sint Nicolaasstraat uit tot aan de Nieuwendijk. Op de hoek rechts, op het pand Nieuwendijk 182, zie je diverse ornamenten.

13. Voormalige herenkledingwinkel (1930)

Hildo Krop (1884 - 1970), Nieuwendijk 182

Dit winkelpand in de stijl van de Amsterdamse School (kunststijl met veel baksteen en versieringen in de gevels die zijn gemaakt van baksteen of van gebeeldhouwd natuursteen) is oorspronkelijk gebouwd voor de herenkledingwinkel P. van den Brul. De gevel is voorzien van 15 stenen van turfsteen met motieven die betrekking hebben op de fabricage en verkoop van kleding. Het turfsteen is behoorlijk door erosie aangetast en daardoor zijn veel motieven onduidelijk geworden. Eén van de stenen toont de heilige Sint Maarten (ca. 316-397) op zijn paard die zijn mantel door midden snijdt en aan een bedelaar geeft. Hij wordt o.a. beschouwd als de beschermheilige van kleermakers.

Loop nu rechtdoor de Beurspassage in; een smaragd groen kunstwerk getiteld 'Amsterdam Oersoep'.

14. Amsterdam Oersoep (2016)

Arno Coenen, Iris Roskam en Hans van Bentem, Beurspassage

De term oersoep verwijst naar de bron van het ontstaan van het leven op aarde. De titel Amsterdam Oersoep verwijst naar de Amsterdamse grachten die een belangrijke functie vervullen in de waterbeheersing en het transport in Amsterdam (vroeger scheepvaart, nu rondvaart- en plezierboten) en naar de verdediging van Amsterdam vroeger. De kunstenaars brengen met deze passage een ode aan de grachten die als het ware de bron van het ontstaan van

het Amsterdamse leven vormen. Het plafond van glasmozaïek en de vloer tonen afbeeldingen van alles wat te maken heeft met de Amsterdamse grachten zoals vissen, fietsen, een trilobiet (fossiel van een uitgestorven geleedpotige die leefde in zee) en een spiraalslak. In de passage bevindt zich ook een in brons gegoten vissenkop: de Bron. Hieruit kun je Amsterdamse 'oersoep' tappen. Leuk detail: de kroonluchters zijn gemaakt van gerecyclede fietsonderdelen.

Steek als je de Beurspassage uitkomt het Damrak over naar het Beursplein. Links zie je de Beurs van Berlage.

15. Beurs van Berlage (1902)

Lambertus Zijl (1866 - 1947), Damrak/Beursplein

Dit gebouw is ontworpen door de architect en stedenbouwkundige Hendrik Petrus Berlage (1856 - 1934). Het gebouw kende vier beurszalen waarin werd gehandeld in verschillende goederen en aandelen. De vier zeeleeuwen op de hoeken van de toren verwijzen waarschijnlijk naar de handel met verre landen overzee. De beeldhouwer Lambertus Zijl had ook een persoonlijke voorkeur voor diermotieven.

Het gebouw kent een uitgebreid decoratieprogramma met twee thema's:

- (1) Amsterdam als belangrijke handelsstad, en
- (2) de klasseloze samenleving waarin geld geen rol meer speelt.

Voor het decoratieprogramma zijn maar weinig afbeeldingen van dieren gebruikt, maar ze zijn er wel. Rechts boven de trap, waar zich de hoofdingang

bevond, zie je een reliëf met daaronder een tekst die aangeeft dat handel niet het enige is dat de mensheid verbindt. Het reliëf toont op symbolische wijze de historische ontwikkeling volgens het socialisme. V.l.n.r. het paradijs (de tijd zonder handel), de toekomst (man en vrouw zijn gelijkwaardig en er heerst vrede (duiven) en de bedorven beschaving (de kapitalistische samenleving waarin de enkeling de massa uitbuit). Boven de drie toegangsbogen zijn sluitstenen met mensfiguren aangebracht. De werktuigen die ze vasthouden symboliseren de oorspronkelijke pijlers van een economie en de primaire behoeften van de mens aan voedsel en kleding. De man links houdt een pijl en boog vast (jacht), de vrouw in het midden een spinnenwiel (nijverheid) en de man rechts een fuik (visserij). Bij iedere figuur zijn ook slakjes afgebeeld, mogelijk als symbool voor gestage groei.

Boven de huidige ingang van de Beurs aan de zijde van het Damrak (zo'n 200 meter lopen heen en terug) is een groot reliëf aangebracht dat de handel symboliseert. Het toont o.a. dieren die de mens inzet voor het vervoer van grondstoffen en producten: paarden, ossen, een dromedaris en olifant.

In 1913 verhuisde de handel in effecten die in de Beurs van Berlage plaatsvond naar Beursplein 5. Loop daar naar toe. Op dit pand zie je vier olifantenkoppen.

16. Effectenbeurs met vier Aziatische olifantenkoppen (1913)

Beursplein 5

Dit gebouw is gebouwd door architect Jos Cuypers (1861 - 1949; zoon van eerdergenoemde Pierre Cuypers die onder meer het Centraal station heeft gebouwd) en neigt naar de stijl van het neoclassicisme (een kunststijl die de

vermeende puurheid van de Griekse en Romeinse kunst nastreeft).

Op het gebouw zijn vier versierde Aziatische olifantenkoppen te zien die verwijzen naar de handel met Azië. Hier is ook een link met de Vereenigde Oostindische Compagnie (VOC, 1602-1800) die in Azië diverse handelsposten had. De VOC ging als eerste bedrijf met verhandelbare effecten werken en dit leidde tot het ontstaan van de Amsterdamse effectenbeurs in 1606.

Blijf aan deze kant van het Damrak en loop verder richting de Dam. Verderop aan de overkant, op het een na laatste pand van het Damrak, zie je een gevelsteen met een rode haan.

17. Gevelsteen met rode haan (18^e eeuw)

Damrak 100

Het wapen op deze gevelsteen toont een rode haan die wordt vastgehouden door een hand. Het betreft het wapen van de familie Hancock. Deze familie bezat dit pand van 1719 tot 1783. Het ligt voor de hand dat de afbeelding verwijst naar han = hand en cock = haan.

Loop nu verder naar het Nationaal Monument op de Dam.

18. Nationaal Monument (1956)

John Rådecker (1885 - 1956), Paul Grégoire (1915 - 1988), Jan Willem Rådecker (1924 - 2009), Dam

Het Nationaal Monument is ontworpen door architect Jacobus Johannes Pieter Oud (1890 - 1963). De vrouw met het kind op de arm en de duif boven haar hoofd symboliseert de overwinning, de vrede en nieuw leven. De vier geboeide mannen tonen de ellende van de oorlog. De mannen links en rechts van de pilaar zijn verzetsstrijders. De twee huilende honden links symboliseren de smart, de hond rechts trouw. Op de achterkant van de pilaar tonen zeven omhoogvliegende duiven de bevrijding. De twee leeuwen voor het monument staan symbool voor kracht en moed en bewaken het monument. Zie ook de foto op de voorkant van de Amsterdamse Dierenroute.

Loop voorbij het monument, steek de Dam over en loop door het Beurspoortje, naast het Ripley's Believe it or not! Museum (Dam 21), naar het Rokin. Op de hoek links, Rokin 9, zie je boekhandel Scheltema. Op dit voormalige kantoorpand 'De Roos' zijn diverse dierenornamenten te zien.

19. Kantoorpand 'De Roos' (1911)

Rokin 9

De naam 'De Roos' is afkomstig van de kunsthandel en veilinghuis C.F. Roos & Co die opdracht gaf tot de bouw van dit pand (nu is boekhandel Scheltema hier gevestigd). Op het pand zijn diverse dierenornamenten te zien. Twee olifanten

naast de ingang, apen, muizen, kameleons, eenden, vogels, een konijn, uilen en de kop van een ooievaar. De betekenis hiervan is onbekend, maar misschien identificeerde de kunsthandel zich met eigenschappen van deze dieren.

Loop terug over het Rokin richting de Dam, langs het gebouw van Madame Tussaud/Peek & Cloppenburg. Tegen de gevel van dit gebouw zie je boven de balkons vijf gevelstenen: De Ossekop, Waagdragers Welvaren, Bierdragers Gilde, Stads Paardenstal en de Huizen Dam-Beurssteeg.

Ga op de Dam links om de gevel van het gebouw van Madam Tussaud/Peek& Cloppenburg verder te bekijken.

20. Peek & Cloppenburg (1914)

Kees Smout (1876 - 1961), Dam 20

In 1914 besloot P&C te verhuizen van de Nieuwendijk 164 (zie punt 9) naar de Dam. Voor het huidige pand werden destijds andere gebouwen afgebroken. De 14 ingemetselde gevelstenen boven de balkons herinneren hieraan. Op de gevel aan de Damzijde zijn v.l.n.r. te zien: De wakkere Hond, De Drie Hammetjes, de Waterpoort van Sneek, De Roode Leeuw, d'Engelse Dog en De gouden Lee. Aan de zijde van de Kalverstraat (rechts) zijn ook nog drie gevelstenen: 't Rijgertje, Het Draakje en Het Haasje.

Aan de zijde van de Dam zijn boven de naam P&C drie reliëfs te zien die de kenmerken van het kledingbedrijf symboliseren.

V.l.n.r.: (1) moerbeibladeren met zijderupsen en vlinders, (2) de productie van stof: wassen, spinnen, weven, verven, keuren, snijden en (3) een spin die haar web spint te midden van moerbeibladeren, zijderupsen en vlinders. Aan de zijde van de Kalverstraat is boven de ingang van P&C een ramskop te zien die verwijst naar de wol die schapen leveren. Op de hoeken van het pand zijn reliëfs te zien die de werelddelen weergeven in de vorm van personen: (1) zijde Rokin: Afrika, (2) zijde Dam/ingang Madame Tussaud: Azië, (3) zijde Dam/ingang P&C: Europa-Noordpool, (4) zijde Kalverstraat: Amerika.

Steek de straat over om het Koninklijk Paleis Amsterdam te bekijken en bekijk vooral ook de lantaarns met gevleugelde leeuwen die voor het paleis staan.

21. Koninklijk Paleis Amsterdam (1665)

Architect Jacob van Campen (1596 - 1657), Dam

Het Koninklijk Paleis was tot 1808 het stadhuis van Amsterdam en is gebouwd in de stijl van het Hollands classicisme. Het gebouw geeft invulling aan het thema vrede en handel en de overvloed die daar uit voortvloeit. Het weerspiegelt de grote macht en rijkdom van Amsterdam in de Gouden Eeuw. Zowel buiten als binnen is er veel dierenkunst, al dan niet met een symbolische betekenis, te bewonderen.

Dit begint al met de personificatie van de Vrede helemaal bovenop. Het is een vrouw met een olijftak in de rechterhand en in de linkerhand de caduceus met twee slangen van de Romeinse handelsgod Mercurius. Het beeld verwijst naar het jaar 1648, het jaar waarop de 80-jarige oorlog met Spanje eindigde. Bij haar voeten ligt de hoorn des overvloed (welvaart) als resultaat van vrede en handel. Links en rechts zie je personificaties van twee deugden die de voorwaarden vormen voor het behoud van vrede: Voorzichtigheid (Prudentia met spiegel en slang om haar linkerhand) en Rechtvaardigheid (Justitia met zwaard en weegschaal). Verder zie je bovenop het gebouw, ook aan de achterzijde, twee kronen met arenden (heersers van de lucht).

Hieronder zie je een groot timpaan met beeldhouwwerk dat verwijst naar de wereldzeeën. Amsterdam is rijk geworden door de overzeese handel.

In het midden zie je de Amsterdamse stedenmaagd met het wapenschild van Amsterdam en twee leeuwen aan haar voeten (symbool van kracht en moed). Zij is de personificatie van Amsterdam. Links van haar staat de zeegod Neptunus met zijn drietand op twee zeepaarden met een hoorn en met twee dolfinen. Links hiervan zijn nog een zeeleeuw en twee zwanen te zien. Ook rechts zijn zeepaarden met een hoorn te zien en zeedieren (een zeeleeuw, zwaan, krokodil en een grote vis).

Verspreid tegen de gevel van het gebouw zijn ook ornamenten en slingers (festoenen) met dieren te zien zoals arenden, slangen die in hun eigen staart bijten (symbool van eeuwigheid), kreeften, vissen, schelpen en leeuwenkoppen. En op het goud geverfde balkon is de leeuw uit het wapen van Nederland te zien.

Loop nu linksom het paleis, via de Paleisstraat, naar de achterkant van het paleis om het timpaan daar te bewonderen. Op de kruising zie je aan de overkant nog

een woonhuis (hoek Paleisstraat 101/Nieuwezijds Voorburgwal 228) met een rode vogel helemaal bovenaan tegen de gevel. De betekenis is onbekend.

Boven het timpaan zie je Atlas die het hemelgewelf op zijn schouders draagt. Hier verbeeldt hij Amsterdam als het centrum van het universum. Links en rechts van hem zie je de twee deugden Gematigdheid (Temperantia met teugels) en Waakzaamheid (Vigilantia met helm, haan, boek en toorts).

Het timpaan toont de handel met de vier werelddelen en goederen die per schip naar Amsterdam kwamen. In het midden zit een vrouwelijke personificatie van de Handel met de gevleugelde helm van de Romeinse god Mercurius en achter haar een schip. De man links verbeeldt de rivier de Amstel (met otter), de man rechts de rivier het IJ (met dolfin).

In het timpaan symboliseert een aantal dieren de diverse werelddelen, v.l.n.r.: Afrika (slagtanden van olifant, kameleon, leeuw, slang, jongetje met papegaai), Europa (paarden en runderen), Azië (kameel, krokodil) en Amerika (kop van een kasuaris (maar die leeft in Australië), Indiaan en twee aapjes).

Loop nu over de linkerkant van de Raadhuisstraat die achter het paleis ligt richting de winkelgalerij uit 1895, maar kijk eerst nog even naar rechts waar zich het voormalige hoofdpstkantoor van Amsterdam bevond (nu winkelcentrum Magna Plaza).

22. Voormalig Hoofdpstkantoor (1899)

Hoek Raadhuisstraat/Nieuwezijds Voorburgwal 182

Dit bakstenen gebouw met natuursteen is ontworpen door de toenmalige rijksbouwmeester Cornelis Peters (1847 - 1932). Het gebouw toont een combinatie van twee bouwstijlen: neogotiek en neorenaissance. Het gebouw is versierd met diverse ornamenten waaronder ook dieren zijn te zien, zoals leeuwen met wapenschilden, arenden, en fantasiedieren.

Vervolg de Raadhuisstraat aan de linkerkant van de straat. Optioneel kun je de eerste straat links even ingaan (25 meter) om dierenornamenten te bekijken op

de voormalige bank aan de Spuistraat 172. Ga daarna weer terug naar de Raadhuisstraat.

23. Dierenornamenten op voormalige bank (1908)

Lambertus Zijl (1866 - 1947), Spuistraat 172

Dit gebouw is gebouwd voor de bank Labouchère, Oyens & Co door de architect F.W.M. Poggenbeek (1860 - 1922). In de grijzen blokken natuursteen zijn diverse dierenornamenten te zien die een link hebben met de toenmalige bank, zoals een werkpaard (symbool voor arbeid), twee runderen die een ploeg trekken (symbool voor landbouw), twee Aziatische olifanten (symbool voor handel met Azië), twee leeuwen en slangen op de kapitelen bij de ingang en een ramskop (symbool voor kracht en bescherming) .

Loop verder over de Raadhuisstraat richting het bakstenen pand met daarop de naam 'Utrecht' (de naam van de verzekeringsmaatschappij die hier voorheen was gevestigd). Je passeert twee bruggen, de eerste over de Singel en de tweede over de Herengracht. Op de hoek met de Herengracht begint de winkelgalerij van de Raadhuisstraat waarop 20 grote dieren te zien zijn. Vanaf dit punt zie je voor je ook de toren van de Westerkerk (1631).

24. Winkelgalerij (1895)

Raadhuisstraat 23 - 55

Deze winkelgalerij moest in 1895 een waardige entree tot de binnenstad vormen. Daardoor werd de straat destijds een aantrekkelijke locatie voor duurere winkels. De galerij en de panden waartegen de galerij is gevestigd zijn versierd met 20 (fantasie)dieren die allemaal de winkelgalerij lijken te bewaken en beschermen.

Ze bevinden zich op strategische plekken: op de straathoeken, het midden balkon en op de puntdaken. Alle dieren staan op de uitkijk. Ze kunnen met hun geluiden de bezoekers waarschuwen voor onraad of als roofdier de bezoekers beschermen. Te zien zijn o.a. een arend (zijde Herengracht), een gevleugelde leeuw, twee krokodillen, een gevleugelde eend, een aap, leeuwen, een hond, uilen, een wolf, een zwijn en een haan (zijde Keizersgracht).

Steek bij het zebrapad de Raadhuisstraat over en ga links. Loop tot het balkon in het midden van de winkelgalerij, zodat je een overzicht over de gehele galerij hebt.

Als je nu achter je kijkt, zie je op Raadhuisstraat 34 een olifantenkop. Die hoort bij het pand waarvan de hoofdingang zich bevindt op Herengracht 184.

25. Olifant (1897)

Raadhuisstraat 34

Dit gebouw is gebouwd als winkel- en wooncomplex en ontworpen door de architecten H.P. Berlage (1856 - 1934) en H. Bonda (1862 - 1941). Waarom de olifant hier is aangebracht, is niet bekend. Mogelijk is dit een nooduitgang van het complex en symboliseert de olifant hier hulpvaardigheid, bescherming en geluk. Maar de olifant kan ook puur decoratief zijn aangebracht.

Loop nu weer terug naar het Koninklijk Paleis op de Dam. Je kunt nog een kijkje nemen bij het Kantoorgebouw Drie Koningen door net vóór de tweede brug links de Singel op te gaan (een omweg van 300 meter heen en terug). Als je deze omweg niet neemt, lees dan verder na punt 26.

26. Kantoorgebouw Drie Koningen (1922)

Singel 200-208

Dit gebouw, in de stijl van de Amsterdamse school, is gebouwd voor de firma Praetorius & Zoon die handelde in effecten. Samen met deze firma kwamen ook de bankiers De Kock & Uyt den Bogaard en het verzekeringsbedrijf van O.W.J. Schlencker in het pand. Op het gebouw zijn diverse beeldhouwwerken te zien die een relatie hebben met deze drie bedrijven. Op de hoek met de Driekoningenstraat zie je het bijbelverhaal van de drie Koningen uit het Oosten afgebeeld. Boven hen zie je de ster die zij volgden en die hen naar het kindje Jezus bracht. Zij brachten hem goud, wierook en mirre. De keuze voor deze beeldengroep zal te maken hebben met de opbrengsten (geschenken) die de

drie bedrijven hun klanten aanboden via de effectenhandel, de mogelijkheid tot sparen en lenen, en verzekeren. Links van de koningen is een ornament met een salamander tegen een achtergrond van vuur aangebracht (verzekering tegen brand), en verderop de caduceus met twee slangen (symbool van handel). Rechts van de koningen is een ornament met een pelikaan en haar twee jongen (symbool voor opoffering en zorg) en verderop bij de entree van het pand is een ornament met zeepaardjes te zien (symbool voor overzeese handel en voor vertrouwen).

Loop verder richting het Koninklijk Paleis op de Dam. Net ná de tweede brug passeer je links op de hoek het Witte Huis met dierenornamenten.

27. Het Witte Huis (1901)

Raadhuisstraat 2-6

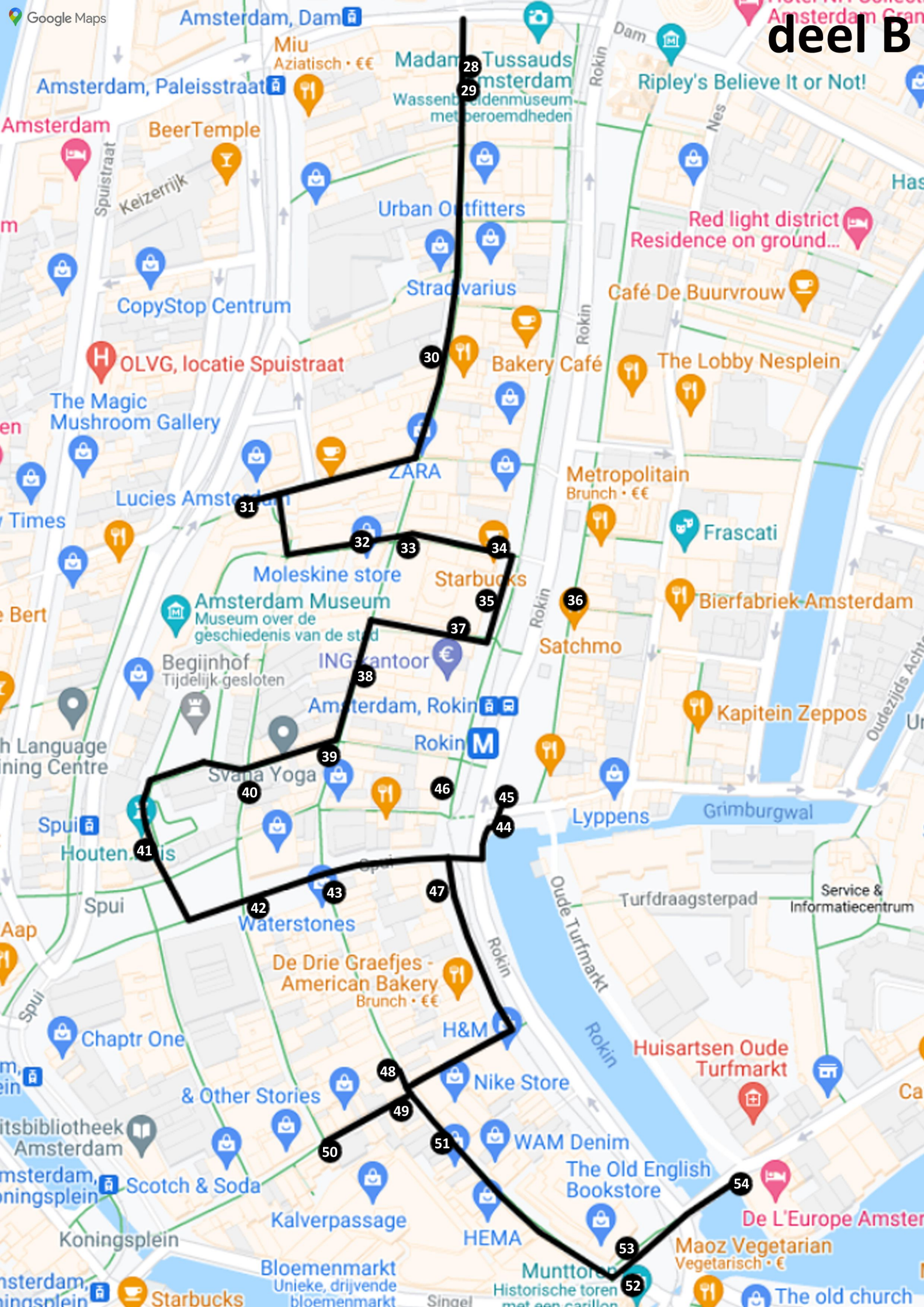
Dit kantoorpand in Jugendstil is gebouwd in opdracht van verzekeringsmaatschappij de Rotterdamsche Verzekering Sociëteiten (RVS). In het grijze hardsteen is een aantal dieren te zien. Op de hoeken van de ingang van nummer 6 en van nummer 2 zie je arenden. De arend wordt gezien als de heerser van de lucht en het vogelrijk. De arend staat symbool voor macht, kracht en een scherpziende blik. Aan de zijde van de Singel is ook nog een pauw te zien als symbool van trots. Eenzelfde pauw is ook te zien aan de zijde van de Spuistraat verderop en daar is rechts van de pauw ook nog een arend te zien.

Op Raadhuisstraat 4 is bovenin een afbeelding van Mercurius te zien die twee slangen vasthoudt. Links van de poort is het wapen van Rotterdam aangebracht

(met vier leeuwen), de stad waar RVS vandaan kwam, en rechts het wapen van Amsterdam met drie kruisen.

Loop nu terug naar de Dam. Daar kun je de Amsterdamse Dierenroute vervolgen met route B die start bij de ingang van de Kalverstraat of het Koninklijk Paleis Amsterdam bezoeken.

ROUTEBSCHRIJVING DEEL B

Dit deel van de route start bij de ingang van de Kalverstraat naast de Dam en is ongeveer 1,5 km lang. Loop de Kalverstraat in en kijk links boven de ingang van Kalverstraat 1.

28. Vogels (1917)

Kalverstraat 1

Sinds 1858 bevond zich in dit pand juwelier Citroen. Het pand werd tussen 1915-1917 verbouwd door architect Hendrik Wijdeveld (1885 - 1987) en de gevel werd een mix van art deco en classicisme. De decoraties in het fries boven de winkel verwijzen naar de functie van een juwelier: een lang parelsnoer met in het midden een kroon en een rode steen (verwijzing naar een robijn) en links en rechts sierlijke zwaluwen met hun gevorkte staart als symbool van geluk, hoop en trouw.

Loop door naar Kalverstraat 3.

29. Schildering van putti met kabeljauw, kreeft, kalkoen en hazen (1889)

Kalverstraat 3-5

In deze panden bevond zich tot 1911 restaurant J.C. van Laar met een oestersalon die het restaurant naar verluidt beroemd maakte in Amsterdam.

De putti (mollige kinderfiguren) met dieren verwijzen naar de producten die in het restaurant werden geserveerd, waaronder kabeljauw, kreeft, kalkoen en hazen.

Loop door naar Kalverstraat 58 aan de rechterzijde van de Kalverstraat.

30. H.H. Petrus & Pauluskerk - De Papegaai (1899)

A.C. Boerma, Kalverstraat 58

Links in de gevel zie je een beeld van een papegaai. Rechts staat een beeld van de heilige Sint Jozef (de pleegvader van Jezus) aan wie de kerk tot 1911 was gewijd. Al in de 17^e eeuw bevond zich op deze plek een schuilkerk, een kerk waar gelovigen ondanks een verbod het katholieke geloof konden belijden. De schuilkerk bevond zich in de binnentuin van waarschijnlijk een vogelhandelaar. Mogelijk is zo de naam 'De Papegaai' ontstaan. De schuilkerk werd in 1848 vervangen door een ander kerkgebouw dat werd ontworpen door architect Gerrit Moele (1796 - 1857) in neogotische stijl. De gevel in de Kalverstraat, naar een ontwerp van A.C. Boerma (1852 - 1908), werd in 1899 toegevoegd. Binnen in de middengang van de kerk hangt een stenen papegaai..

Ga de eerstvolgende straat rechts, de Luciensteeg, in. Aan het einde links zie je een aantal gevelstenen ingemetseld in de muur.

31. Gevelstenen in Luciensteeg (1924 - 1927)

Luciensteeg

De gevelstenen op deze muur zijn afkomstig van diverse plekken uit de stad en omgeving. Ze zijn aangekocht van slopers, geschonken of op andere wijze verkregen door de toenmalige Vereniging tot Behoud van Gevelstenen. Zij brachten ze in de jaren 1924-1927 aan in deze muur. Alle gevelstenen in Amsterdam en hun betekenis zijn te vinden op de [website](#) van de Vereniging Vrienden van Amsterdamse gevelstenen. Je kunt ze selecteren op gevelstenen met een afbeelding van een dier. Op de muur zie je in ieder geval vijf gevelstenen met dieren: de 3 swarte molle, de swarte raf, bok met struik, d otter met vis in zijn bek (1717) en dubbele adelaar (1633).

Loop nu door de poort uit 1634 die toegang geeft tot het Amsterdam Museum. Hier bevond zich vroeger het burgerweeshuis. Steek het binnenplein over, ga door de tweede poort en dan links. Je komt dan bij een tweede binnenplein waar je in vitrines enkele museumobjecten kunt bekijken. Dit plein verlaat je via de Weeshuispoort richting de Kalverstraat. Op het reliëf op de andere zijde van de poort staat een duif.

32. Weeshuispoort met witte duif (1580)

Joost Jansz. Bilhamer (1541 - 1590), Kalverstraat

Op deze plek stond in de Middeleeuwen het Sint Luciën klooster. In 1580 werd dit klooster overgenomen door het burgerweeshuis. Aan de kant van de Kalverstraat werd een grote poort gemaakt, de Weeshuispoort, zodat ook vanaf

die zijde het weeshuis als zodanig herkenbaar werd gemaakt. Het reliëf op de poort (een replica) toont acht weeskinderen rondom het embleem van het burgerweeshuis, een witte duif die symbool staat voor de heilige geest. De tekst onder het reliëf wordt toegeschreven aan Joost van den Vondel (1587 - 1679).

Weer terug op de Kalverstraat kijk je naar het hoekhuis links voor je (nu de kledingwinkel WE). Bovenaan op de hoek is een uil te zien.

33. Uil (1912)

Hoek Kalverstraat 87/Wijde kapel steeg

Dit pand maakt onderdeel van het hele complex dat doorloopt tot Rokin 78 en bestond uit winkels en woningen (zie punt 35). De uil symboliseert hier wijsheid.

Steek nu de Kalverstraat over en ga voor je de Wijde Kapelsteeg in. In de steeg zie je links het beeld van de lenzenlijper Zacharias Jansen (1588 - 1632). Lang werd gedacht dat hij de uitvinder was van de verrekijker, maar dit was Hans Lipperhey (1570 - 1619) uit Middelburg. Hij vond de verrekijker uit in 1608, die werd destijds Hollandse kijker genoemd.

Links van het beeld is een dubbele gevelsteen uit 1661 met twee voorstellingen ingemetseld. De gevelsteen is afkomstig van een op deze plaats eerder gesloopt pand en toont een kalf met een kroon en de stad IJselstein.

Ga aan het einde van de steeg rechts, loop zo'n 10 meter en kijk dan om naar het hoekpand met het donkerbruine houtwerk op de hoek met de Wijde Kapelsteeg. Bovenop op de hoek van het dak zie je een aap met een verrekijker.

34. Aap met eenogige verrekijker (1917)

Johan Polet (1894 - 1971), hoek Rokin 72/Wijde Kapelsteeg

Dit pand is gebouwd in opdracht van J.C. Schmidt (1856 - 1923). De familie Schmidt had al sinds 1866 elders een optiekwinkel met de naam 'De Gouden Brill'. Deze winkel is de oudste optiekzaak van Nederland en werd hier gevestigd in 1917. De aap met de eenogige verrekijker herinnert aan het assortiment toneel- en verrekijkers dat in de winkel werd verkocht, naast de brillen, loepen en barometers.

Loop verder tot Rokin 78.

35. Amsterdam Dungeon (1912)

Rokin 78

Op deze plek stond sinds 1347 een kerkgebouw 'de Nieuwezijds Kapel' daarvoor Heilige Stede genaamd. Het kerkgebouw werd in 1908 gesloopt en vervangen door het huidige gebouw dat het hele bouwblok tussen Wijde Kapelsteeg, Rokin, Enge Kapelsteeg en Kalverstraat omvat. Het bevat winkels en woningen en een nieuwe hervormde kerk in het midden van het bouwblok (de nieuwe Nieuwezijds Kapel).

Aan de zijde van het Rokin zijn twee leeuwen met een wapenschild te zien.

De leeuw rechts houdt een wapenschild met het oude stadszegel van Amsterdam vast, een koggeschip (een oud vrachtschip) met twee mannen en een hond die over de rand van het schip kijkt. De afbeelding verwijst naar een [legende](#) die de stichting van Amsterdam beschrijft en waarbij de hond een belangrijke rol vervulde. De leeuw links houdt een wapenschild met het huidige stadwapen van Amsterdam vast met drie Andreaskruisen. De eerste gebruiker van het pand was kunsthandel E.J. van Wisselingh.

Kijk nu naar de overkant van de straat. Op het pand met de halsgevel zie je twee adelaars.

36. Huis met de adelaars (1664)

Jan Gijsseling de Oude (1629 - 1667), Rokin 91

De betekenis van de adelaars is hier waarschijnlijk tweeledig. Ze verwijzen naar de eigenschappen macht en kracht. Adelaars (arenden) zijn immers de heersers van het luchtruim en van het vogelrijk. En ze verwijzen naar de naam van de eerste eigenaar van het woonhuis: Coert Sijvertsz *Adelaer* (1622 - 1675). De adelaar links houdt waarschijnlijk het wapen van familie Adelaer in zijn poten, de adelaar rechts het wapen van de familie Pelt. Anna Pelt was de tweede vrouw van Coert Sijvertsz Adelaer.

Ga rechts de Enge Kapelsteeg in. Hier zie je rechts tegen de gevel twee grote arenden met een wapenschild.

37. Twee arenden

Enge Kapelsteeg

Beide arenden dragen een wapenschild waarop de caduceus, de staf van Mercurius met twee slangen is te zien, symbool voor de handel.

Ga aan het einde van de Enge Kapelsteeg links opnieuw de Kalverstraat in. Loop tot Kalverstraat 101 (links).

38. Voormalig garenmagazijn (1893)

Kalverstraat 101

Hier was tussen 1893 en 1914 het garenmagazijn van de firma Bispinck-Kundert gevestigd. De vier reliëfs tegen de gevel herinneren aan de activiteiten van het garenmagazijn. Linksonder zie je een putto die wol spint met een spinnenwiel en linksboven een putto die wol spint met een handspin. Rechtsonder zie je een putto met schap en rechtsboven een putto met een wolhaspel waarmee strengen wol tot een bol op een klos worden gewonden.

Loop verder naar Kalverstraat 132, op de hoek rechts. Op de zijkant van dit pand is een gevelsteen aangebracht.

39. Gevelsteen Hollands glorie met dolfinen (1894)

Kalverstraat 132

De gevelsteen herinnert aan het magazijn van Julius Huf dat hier was gevestigd tussen 1894 - 1899. In de winkel kon je o.a. terecht voor 'heeren-uitzetten en

vooral van militaire, civiele liverij-hoofdtooisels en o.c. uitrustingen.

Op de gevelsteen staat een schutter met een verrekijker in de hand bij een kanon en een sextant (een meetwerktuig ter ondersteuning van de navigatie op zee) afgebeeld en in de linkerbovenhoek de Hollandse leeuw. Boven de gevelsteen staat de zon die wordt geflankeerd door twee dolfinen. Men wist destijds nog niet precies hoe een dolfijn er uit zag, maar dit was de gangbare manier van het afbeelden van een dolfijn.

Ga nu voor dit pand rechts de Begijnensteeg in. Op de volgende kruising zie je links tegen de gevel een gevelsteen met een ram en een sluitsteen (steen in top van de boog) met de kop van een schap.

40. Gevelsteen ram (2^e helft 17^e eeuw) en sluitsteen van een schaapskop

Gedempte Begijnensloot 15

Het is niet bekend waar de gevel- en sluitsteen naar verwijzen. Mogelijk was hier vroeger een schapenmarkt en/of vonden hier vroeger activiteiten met wol plaats.

Loop door de poort recht voor je om naar het Begijnhof te gaan. Je loopt door het Begijnhof en verlaat dit aan de kant van het Spui. Als het Begijnhof gesloten is, ga dan voor de poort links en loop de Gedempte Begijnensloot uit tot aan het Spui.

41. Gevelstenen in Begijnhof (1389)

Gedempte Begijnensloot

Het Begijnhof was tussen 1578 en 1795 een soort katholieke enclave in het overwegend protestantse Amsterdam. Er woonden vrome katholieke alleenstaande vrouwen (begijnen). De laatste begijn overleed in 1971. Opvallend is dat er geen kleine lage huizen staan, maar hoge Amsterdamse stadshuizen. Deze dateren uit de 17^e en 18^e eeuw, want tussentijds is het Begijnhof meerdere keren afgebrand. In het midden van het Begijnhof staat een Engelse hervormde kerk uit 1607. Boven de kerk is een reliëf met een herder te zien met drie schapen, een verwijzing naar Jezus de goede herder. Net voor de uitgang van het Begijnhof zie je rechts diverse gevelstenen uit de 17^e en 18^e eeuw met Bijbelse voorstellingen die daar in 1961 zijn ingemetseld. Twee hiervan zijn met dieren: 'de vlucht va egipten' (Jozef en Maria die met de pasgeboren Jezus vluchten op een ezel naar Egypte vanwege de aangekondigde kindermoord in Bethlehem) en 'In Helias' (de profeet Elias met een raaf die hem brood brengt).

Verlaat nu het Begijnhof door de andere poort. Je komt uit op het Spui. Op 600 meter afstand van hier (Looiersgracht 40) staat het beeld 'Vaste klant' uit 1997, een man die een kat aait. Het is gemaakt door beeldhouwer Albert Zweep die er jaren vaste klant was, maar er op de pof dronk. Hij betaalde uiteindelijk door dit beeld voor de caféhouder te maken. Omdat het beeld ver uit de route is en te leuk is om achterwege te laten, vind je er hieronder een foto van zodat je er niet naar toe hoeft te lopen.

Steek het Spui (plein) diagonaal naar links over en loop naar het grote witte pand in art nouveau stijl (ofwel Jugendstil) op Spui 15.

42. De Helios (1894)

Spui 15

Dit pand is gebouwd in opdracht van de fotograaf Max Büttlinghausen (1847 - 1906). In zijn werk maakte hij gebruik van heliografie, een diepdruckprocedé. Daarom gaf hij het gebouw de naam Helios (die naam is bovenaan rechts op het gebouw te zien). De art nouveau stijl maakt gebruik van sierlijke elementen uit de natuur. Dat is ook te zien aan de drie sierlijke uilen net boven de eerste verdieping, die wijsheid symboliseren.

Ga links en loop weer naar de Kalverstraat. Op de kruising Spui/Kalverstraat bevond zich vroeger de Osjessluis. Kijk vanaf de kruising naar rechts. Bovenaan het derde pand zie je op een klokgevel een os liggen.

43. Os (ca. 1750)

Kalverstraat 143

Deze os verwijst naar de vroegere kalvermarkt die hier tot begin 17^e eeuw werd gehouden. Hier is de naam Kalverstraat van afkomstig. Van 1486 tot 1629 vond op dit gedeelte tot aan de Munttoren ook een veemarkt plaats die Ossenmarkt werd genoemd. Later ging deze naam over in Kalverstraat.

Vervolg je weg over het Spui tot aan het Rokin. Links voor je zie je een bronzen beeld van de jonge koningin Wilhelmina op een paard. Loop daar naar toe.

44. Koningin Wilhelmina op paard (1972)

Theresia van der Pant (1924 - 2013), Rokin

Het beeld is een eerbetoon aan de in 1962 overleden koningin Wilhelmina (1880 - 1962). Het is gemaakt in opdracht van het Contactorgaan Vrouwenorganisaties Amsterdam. Het beeld toont de jonge Wilhelmina in amazonezit. Volgens de kledingvoorschriften van het hof moest Wilhelmina een lange rok dragen en mochten haar voeten niet onder de rok uitkomen.

Steek nu het fietspad naast koningin Wilhelmina over en ga het metrostation in. Ga met de roltrap naar beneden en loop het perron op (je kunt met je OV-pas gratis in- en uitchecken). Hier zijn verschillende dierenafbeeldingen op de wanden achter het spoor aangebracht.

45. Dieren in het metrostation Rokin (2018)

Daniel Dewar en Grégory Gicquel, Rokin

Vanaf het perron zijn op de wanden van het metrostation verschillende voorwerpen en dieren te zien waaronder een kat, hond (Welsh corgi), slang (lijkt een regenboogboa), wilde eend, schelp, libelle, krokodil, snoek, garnaal en nachtvlinder. Het kunstenaarsduo heeft ze gemaakt van mozaïeken van Frans natuursteen. De krokodil heeft te maken met de vondst van een deel van de kaak van een krokodil bij het uitgraven van het Rokin ten behoeve van de metro.

Loop dezelfde weg terug (richting koningin Wilhelmina op haar paard) en kijk als je het metrostation uitkomt naar rechts. Aan de overkant op de linkerhoek van het bakstenen gebouw met drie bogen, zie je een gevleugelde leeuw.

46. Gevleugelde leeuw (1904)

Rokin 102

In dit pand bevond zich het Leesmuseum, een herensociëteit met bibliotheek en studiezalen. De sociëteit, opgericht in 1800, had als doel om het lezen te bevorderen. De sociëteit heeft tot 1930 bestaan. De gevleugelde leeuw verwijst naar de evangelist Marcus. De evangelist wordt vaak afgebeeld met een boek (het evangelie dat hij zelf heeft geschreven) en een leeuw. Marcus is ook de beschermheilige van Venetië geworden. De gevleugelde leeuw met boek is daar gekozen als symbool van de stad.

Loop nu iets voorbij het beeld van koningin Wilhelmina en kijk naar het hoekpand met vier vrouwenbeelden aan de overkant.

47. Ossenkop (1841)

Franz Stracké (1820 - 1898), Rokin 112

In dit gebouw bevindt zich de (kunstenaars)sociëteit van de vereniging Arti et Amicitiae (kunst en vriendschap). De sociëteit heeft als doel de kunsten te bevorderen, de sociale en economische positie van kunstenaars te verbeteren en de banden tussen kunstenaars te versterken. In het fronton bovenin is een ossenkop te zien.

Dit is het symbool van de evangelist Lucas die tevens de beschermheilige van kunstschilders is. De ossenkop is ook terug te zien in het embleem van de sociëteit. De vier vrouwenbeelden zijn personificaties van de bouwkunst, beeldhouwkunst, schilderkunst en graveerkunst. Het betreffen kopieën in gepatineerd brons. De originele beelden staan binnen.

Het grote grijze gebouw aan de andere kant van het water is het voormalige hoofdkantoor van de Nederlandse bank en dateert uit 1869.

Steek het Rokin over bij het zebrapad en ga links. Loop naar Rokin 136 en ga rechts de Olieslagersteeg in. Ga aan het einde van de steeg rechts en kijk links naar de gevelsteen D'Gems boven Kalverstraat 182.

48. Gevelsteen D'GEMS (1891)

Kalverstraat 182

De gevelsteen verwijst naar de handschoenen van gemsleer die hier werden verkocht door het Tyroler Handschoenen-Magazijn van M. Laimböck. De winkel is gebleven tot 1968, maar was toen al veranderd in een damesmodezaak waar ook handschoenen werden verkocht. In de vensterbogen boven de gems zijn nog de wapens van Nederland en Amsterdam te zien die worden geflankeerd door leeuwen.

Loop terug richting de Olieslagersteeg en loop verder over de Kalverstraat naar nummer 190 rechts op de hoek.

49. De vergulde valck (1891)

Atelier Van den Bossche en Crevels, Kalverstraat 190

In dit hoekpand bevond zich van 1891 - 1927 de sigarenwinkel van G.H. de Veer. De fries boven de winkel toont de verschillende stadia van de tabaksproductie. De valk rechts op de gevel, op de Heiligeweg, herinnert aan de vroegere naam van dit pand: De vergulde valck.

Ga de Heiligeweg in en loop tot de kruising met de Voetboogstraat rechts (ca. 50 meter). Links zie je de Rasphuispoort.

50. Rasphuispoort (1603)

Hendrick de Keyser (1565 - 1621), Heiligeweg

In de 17^e eeuw gaf deze poort toegang tot een tuchthuis voor mannelijke misdadigers: het Rasphuis. Bovenop de poort zit de stedenmaagd van Amsterdam met in haar rechterhand een zweepje en links het wapen van Amsterdam. Links en rechts van haar hurken twee geboeide gevangenen. Het woord castigatio verwijst naar de tuchtiging. Het gekleurde reliëf verwijst naar de werkzaamheden die de gevangenen moesten verrichten. Ze moesten hout van de brazielboom uit Brazilië raspen tot een pigmentpoeder voor de verfindustrie. De verfindustrie gebruikte het als grondstof voor rode verf.

Het reliëf toont een wagen met boomstammen die wordt voortgetrokken door vier leeuwen, een wild zwijn en een wolf. Het rasphuis verdween in 1892 toen het huis van bewaring aan de Amstelveenseweg werd geopend.

De Latijnse tekst 'Virtutis est domare quae cuncti pavent' is afkomstig van de Romeinse schrijver en filosoof Seneca en zou nu kunnen worden vertaald met: 'het is een deugd om datgene te onderwerpen waar iedereen bang voor is'.

Loop terug naar de Kalverstraat en ga rechts. Loop tot Kalverstraat 200 rechts.

51. Haan en uil (1893)

Kalverstraat 200

Dit gebouw is gebouwd voor Anton Huf (1848 - 1918) die een schoenen- en handschoenenwinkel had. De haan en uil links en rechts van het balkon staan symbool voor de dageraad en de schemering. Helemaal bovenop het gebouw zitten twee vrouwenfiguren. Zij zijn de personificaties van Vooruitgang (links met een toorts) en Faam (rechts met een bazuin/spreektrumpet). Ze zijn gemaakt door het Atelier Van den Bossche en Crevels (1883 - 1916?).

Loop verder tot het einde van de Kalverstraat. Je bent nu uitgekomen op het Muntplein waar de bekende Munttoren staat.

52. Munttoren (1619)

Muntplein

De Munttoren heet officieel Regulierstoren. Oorspronkelijk was deze toren namelijk onderdeel van de Regulierspoort, een stadspoort die toegang gaf tot het middeleeuwse Amsterdam. De bijnaam Munttoren verwijst naar het aangrenzende wachthuis waar in de 17^e eeuw munten werden geslagen. Op de toren staat een vergulde windhaan die de windvaan van een os heeft

vervangen die hier oorspronkelijk stond. Die os verwees naar de ossemarkt in de Kalverstraat. De haan geeft mogelijk niet alleen aan uit welke richting de wind waait, maar heeft ook een symbolische betekenis.

De haan is vaak als windwijzer op protestantse kerken te zien (in de 17^e eeuw waren de staten van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden overwegend protestants). De haan herinnert aan de verloochening van Jezus door Petrus. Jezus had voorspeld dat Petrus voordat de haan zou kraaien, driemaal zou ontkennen dat hij Jezus kende nadat Jezus gevangen zou zijn genomen. De haan staat ook voor het berouw van Petrus hierover. Volgens de overlevering verkondigde Petrus vervolgens het christelijke geloof tot aan zijn dood. Daarnaast wordt de haan gezien als symbool van Christus. De haan kondigt immers een nieuwe dag aan en is daarmee symbool voor het christelijk geloof.

Aan de andere kant van de toren, te bereiken via het poortje naast de toren, kun je op het aangrenzende voormalige wachthuis (Muntplein 12) het oude stadszegel van Amsterdam in kleur zien met het koggeschip en het hondje dat over de rand van het schip kijkt (zie ook punt 35).

Bekijk nu het gebouw tegenover de Munttoren op de hoek op Muntplein 2.

53. Dierenkunst op De Nederlanden van 1845 (1895)

Lambertus Zijl (1866 - 1947), Muntplein 2

Dit gebouw was oorspronkelijk het kantoor van de verzekeringsmaatschappij 'De Nederlanden van 1845' en is ontworpen door H.P. Berlage (1856 - 1934). Het gebouw toont reliëfs en sculpturen die de kenmerken van het bedrijf

tonen. Net van de hoek links staat een man die een krokodil met een mes doodt. De tekst boven zijn hoofd 'Ick en maek u den brant onschadelijk' slaat hierop. De krokodil symboliseert hier de dodelijke kracht van brand.

Helemaal links boven hem op de hoek Muntplein /Kalverstraat zit hoog tegen de gevel een gevleugelde vrouw die roept. Misschien zit zij als een soort beschermster voor de verzekeringsmaatschappij op de uitkijk en waarschuwt ze bij onraad.

Rechts van de man met krokodil bevindt zich de hoofdingang van het pand. In het portaal is links een reliëf met varkens te zien en rechts een reliëf met kippen. Ze symboliseren de veeteelt, een bedrijfstak die zonder verzekering een onzeker bestaan zou opleveren. De reliëfs kunnen daarnaast ook verwijzen naar voorspoed en zorgzaamheid. Als je je verzekert bij de verzekeringsmaatschappij zal je kapitaal groeien.

Op de hoek rechts zit een griffioen (een hybride fabeldier bestaande uit een leeuw en arend die de heerschappij over twee rijken symboliseert, de aarde en de lucht) met in zijn klauwen het wapenschild van het Koninkrijk der Nederlanden. Om de hoek aan de zijde van het Rokin zijn twee reliëfs uit 1911 te zien die herinneren aan een bodega (wijnhuisje) en een stoffenwinkel die hier waren gevestigd. Het reliëf links toont de Romeinse god Bachus, de god van de wijn. Linksonder hem ligt een hond te slapen en rechtsonder een kat. Het reliëf rechts toont een vrouw met stof en schaar.

Steek het Rokin via de brug over en loop naar het hotel De L'Europe Amsterdam aan de overkant van het water.

54. Dieren op hotel De L'Europe Amsterdam (1896)

Nieuwe Doelenstraat 2-14

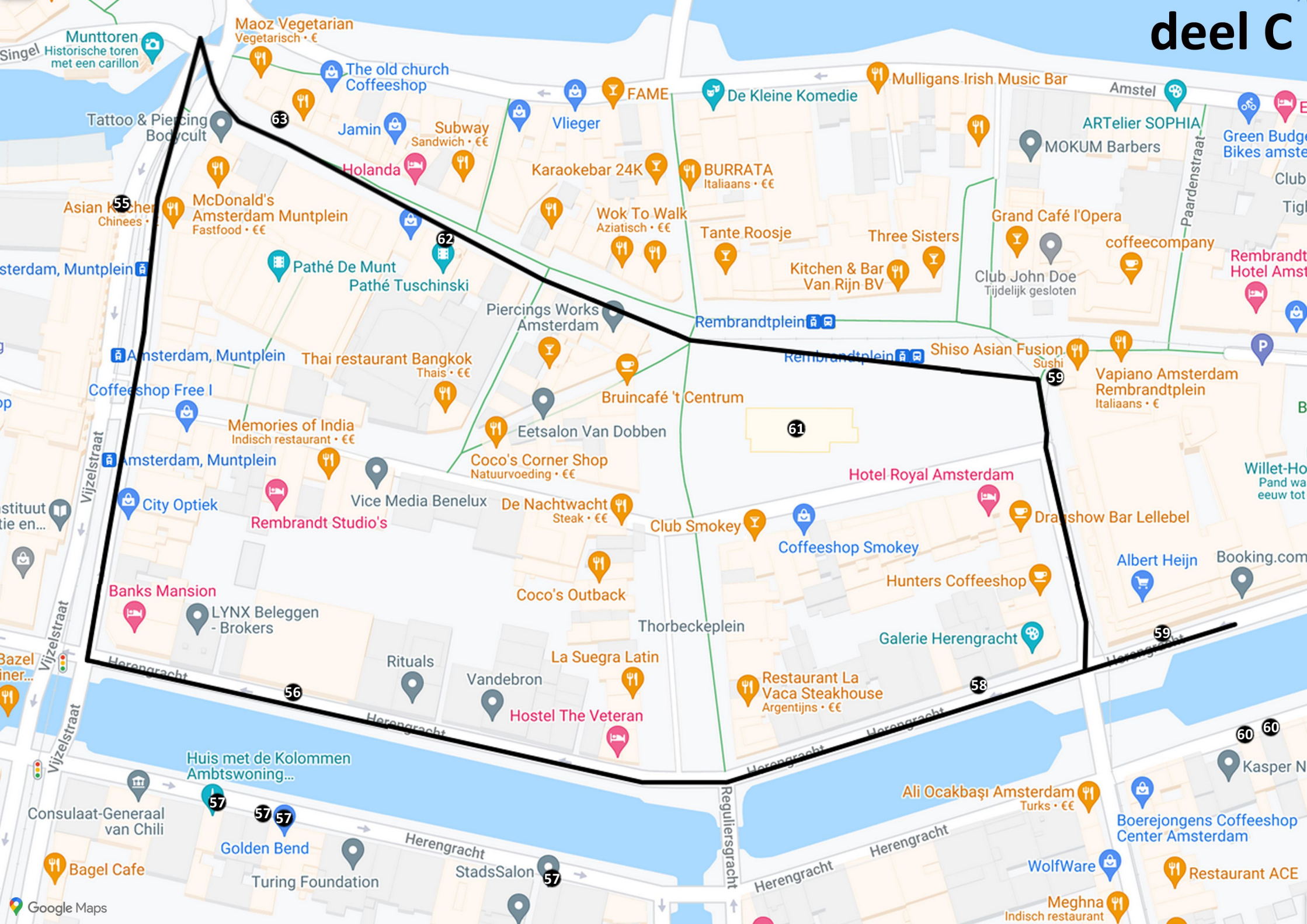
Dit hotel is versierd met allerlei dieren waarachter dierensymboliek schuilgaat die waarschijnlijk te maken heeft met het hotelwezen. Op de consoles onder de balkons van de eerste verdieping zie je katten (huiselijkheid), honden (waakzaamheid), apen, uilen en papegaaien. De apen symboliseren gastvrijheid en vrolijkheid. Ze herinneren aan de tijd van de VOC waarin apen nogal eens werden gebruikt als betaalmiddel. Zeelieden die in een herberg logeerden mochten hun drankrekening betalen met meegebrachte apen van overzee. Vaak hadden deze apen vlooiën en kreeg iedereen jeuk. Mogelijk komt hier de uitdrukking 'in de aap gelogeed' vandaan. De uilen verwijzen naar wijsheid en de papegaaien naar welbespraaktheid, want begin 1900 verbleven alleen heren van stand in een hotel als De L'Europe. Tussen de consoles zijn eenden te zien, waarschijnlijk als symbool van waakzaamheid en bescherming.

Aan de zijde van de Nieuwe Doelenstraat is boven het balkon een ooievaar te zien (geluk). Links hiervan zijn in de boogtrommels v.r.n.l. te zien: een arend (macht, kracht, zicht), een kip met kuikens (geborgenschap) en een pauw (waardigheid/trots). Tussen de kip en pauw is ook een console met een valk (scherp zicht). Boven de arend zie je een spin in een web (hier mogelijk als symbool voor gevaar) die wordt geflankeerd door twee pelikanen (als beschermers tegen het kwade). Boven de pauw is in de boogtrommel boven het tweede balkon nog een arend te zien.

Vanaf dit punt kun je gemakkelijk naar het [KattenKabinet](#) op de Herengracht 497 lopen, een kunstmuseum gewijd aan katten (ca. 300 meter).

deel C

ROUTEBSCHRIJVING DEEL C

Dit deel van de route start op het Muntplein en is ongeveer 1 km lang.

Je kunt vanaf dit deel van de route ook naar het [KattenKabinet](#) op de Herengracht 497 lopen, een kunstmuseum dat geheel is gewijd aan de rol van de kat in de kunst en cultuur door de eeuwen heen.

Loop vanaf het Muntplein richting het grote Hotel NH Collection Flower Market en bekijk de ornamenten op de gevel aan de korte zijde (de zijde tegenover de Munttoren).

55. Hotel NH Collection Flower Market (1929)

Theo Vos (1887 - 1948), hoek Vijzelstraat 2-8/Singel 550

Dit hotel had voorheen de naam Grand Hotel Centraal en was in 1929 het meest luxe hotel in Nederland. Zo waren alle kamers voorzien van een badkamer en telefoon. Het is gebouwd in de stijl van de Amsterdamse school en werd gebouwd met het oog op de verwachte bezoekers voor de Olympische Spelen van 1928. De bouw van het hotel was echter pas gereed in 1929. Het beeldhouwwerk op het gebouw verwijst naar de verschillende werlddelen waar de sporters uit 46 landen vandaan zouden komen en toont daarmee tegelijkertijd het internationale karakter van het hotel. Aan de zijde van de Munttoren zie je boven de eerste verdieping de werlddelen Amerika (links: man met bizon) en Europa (rechts: vrouw met koe).

Helemaal bovenaan op de hoek van het gebouw zie je een beeld van een man die op een schip lijkt te staan en die handel en industrialisatie verbeeldt (rechts van hem zie je in reliëf fabrieken). Rechts van de man is een beeld van een mannenkop met een arend en een auto en links van de man een mannenhoofd met een trein. Beide beelden symboliseren handel en het wereldverkeer.

Loop nu de Vijzelstraat links van het hotel in om de ornamenten aan de zijgevel van het hotel te bekijken.

Hier zie je de werlddelen Afrika (man met leeuw) en Azië (vrouw met olifant en slang). Het beeld van Australië is verdwenen.

Tussen de werlddelen Afrika en Azië zie je 11 verschillende wapenschilden met daarboven ornamenten die waarschijnlijk verwijzen naar de 11 provincies die Nederland destijds had. Een aantal ornamenten bestaat uit dierenkoppen.

Vervolg de Vijzelstraat tot aan de volgende gracht, de Herengracht, en ga voor de brug links. Loop tot Herengracht 531-537.

Als je het [KattenKabinet](#) (Herengracht 497) wilt bezoeken, ga je voor de brug rechts.

56. Zeepaardjes (1903)

Herengracht 531-537

Dit gebouw is gebouwd als bankgebouw voor de Incasso-Bank. Het pand is versierd met zeepaardjes die waarschijnlijk verwijzen naar de overzeese handel.

In 1919 is op de voorgevel een groot medaillon met de Romeinse handelsgod Mercurius en zijn caduceus met slangen aangebracht.

Kijk naar de overkant van de gracht. Daar zie je een aantal grachtenpanden met halsgevels waarop dieren zijn te zien.

57. Halsgevels met honden, tritons en dolfijnen (17^e eeuw)

Herengracht 504, 508, 510, 526

De grachtenpanden in Amsterdam kennen verschillende soorten gevels. In de 17^e eeuw volgde de halsgevel de trapgevel op. De gevels van de huizen werden onder invloed van het classicisme soberder, maar dit werd gecompenseerd door de versieringen op de toppen. Deze werden klauwstukken of vleugelstukken genoemd. Die klauwstukken bestonden ook uit afbeeldingen van dieren zoals leeuwen, dolfijnen en honden. Dit duurde tot ca. 1775 toen de klokgevel zijn intrede deed.

- Herengracht 504 (1685): twee honden met in hun bek een doodsbeen waaraan een wapenschild hangt
- Herengracht 508 (1688): twee tritons die op hun hoorn blazen. Tritons zijn (zee)meermannen, wezens uit de Griekse mythologie die het hoofd en de romp van een man hebben en de staart van een vis.
- Herengracht 510 (1688): twee mannen op de rug van een dolfijn. De linkerman toont de Griekse god van de zee Poseidon met zijn drietand. Mogelijk is de man rechts zijn zoon, de zeegod Proteus, die de herder van de zeehonden is.

De drie panden betreffen koopmanshuizen; huizen met zowel een woonfunctie als pakhuisfunctie (bovenin). Gezien de verwijzingen naar de zee zouden de bewoners van Herengracht 508 en 510 handelaren in goederen uit overzeese gebieden kunnen zijn geweest.

Loop verder tot Herengracht 555 en kijk dan weer naar de overkant van de gracht. Op de halsgevel van Herengracht 526 (1686) zijn twee grote dolfijnen te zien.

Vervolg de Herengracht tot nummer 579-581. Hier zie je een olifantenkop tegen de gevel.

58. Olifant (1667)

Herengracht 579-581

Je ziet hier de aartsengel Michaël die vecht met een draak die symbool staat voor het kwaad in de wereld. Daaronder zie je een olifantenkop. Deze verwijst naar de man in wiens opdracht de panden met nummer 579 en 181 gelijktijdig zijn gebouwd: Pieter van Schoorel. Hij was koekbakker van beroep. De Aziatische olifant is het symbool van koekbakkers, aangezien de specerijen voor de koekjes afkomstig waren uit Azië.

Steek iets verderop de Utrechtsestraat over en bekijk de gevel van het hoekpand links op Herengracht 595 (The Bank).

59. Voormalige Amsterdamsche Bank (1932)

Lambertus Zijl (1866 - 1947), hoek Herengracht 595/Rembrandtplein

In dit gebouw bevond zich de Amsterdamsche Bank die later is opgegaan in ABN AMRO. De hoofdingang bevond zich aan deze zijde van de Herengracht. De reliëfs van de dieren symboliseren nijverheid en spaarzaamheid, eigenschappen waarmee de bank zich vereenzelvigde. V.l.n.r. mieren, bijen, hamsters, bevers, vlinders en eekhoorns.

Kijk nu naar de grachtenpanden aan de overkant van de gracht. Hier zien je twee koopmanshuizen met halsgevels die zijn versierd met honden en ijsberen.

60. Halsgevels met honden en ijsberen (1699)

Anthonie Turck (1667 – 1725), Herengracht 568 - 570

De honden (Herengracht 568) symboliseren waarschijnlijk trouw en waakzaamheid. Mogelijk woonde er in het pand met de ijsberen (Herengracht 570) een handelaar in pelzen en/of walvistraan. Nederland begon vanaf de 17e eeuw met de commerciële walvisvaart in de noordelijke wateren.

Loop terug naar de kruising met de Utrechtsestraat en ga rechts de Utrechtsestraat in. Loop langs The Bank tot aan de hoek met het Rembrandtplein waar je rechts tegen het gebouw in steen nog het wapen van het Koninkrijk der Nederlanden met twee leeuwen ziet. Steek dan de Utrechtsestraat over en loop naar het standbeeld van de schilder Rembrandt op het Rembrandtplein.

61. Standbeeld van Rembrandt (1852)

Rembrandtplein

Het is jammer dat er bij het beeld van Rembrandt van Rijn (1606 - 1669) niet ook een hond is aangebracht. Op het werk van Rembrandt (1606 - 1669) zijn namelijk vaak honden te zien. Denk aan zijn meest bekende werk 'de Nachtwacht' met een groep schutters uit de 17^e eeuw waarop een jacht- of straathond is te zien. Daarover zijn de meningen verdeeld. Rembrandt tekende ook wilde dieren. Door de groeiende zeehandel in de vroege 17^e eeuw kwamen er steeds meer wilde dieren, zoals leeuwen, olifanten en neushoorns naar Nederland die hij vastlegde op papier.

Loop verder richting de Reguliersbreestraat, de weg waar de trams doorheen gaan en die een doorkijk geeft op de Munttoren (eindpunt van deze route). Aan de linkerkant bevindt zich het bekende filmtheater Tuschinski.

62. Tuschinski (1921)

Reguliersbreestraat 26-34

De Poolse Abraham Icek Tuschinski (1886 - 1942) wilde een origineel filmtheater maken en deed dat in de vorm van een 'filmkathedraal'. Het gebouw werd gebouwd in verschillende stijlen: Amsterdamse school, Jugendstil en Art deco. Op de gevel zijn links en rechts van de hoofdingang in totaal vier olifantenkoppen aangebracht.

Ze staan waarschijnlijk symbool voor kracht en geduld; beide eigenschappen had Tuschinski destijds nodig om hier een filmtheater te doen verrijzen.

Nu is de bioscoop eigendom van Pathé. Wanneer de bioscoop is geopend, kun je binnen de indrukwekkende entree bewonderen.

Het pand links van Tuschinski (nr. 34) is de voormalige bioscoop Nöggerath uit 1907. Deze maakt sinds 1983 onderdeel uit van het Tuschinski-complex. Tot de opening van Tuschinski was het de grootste bioscoop van de stad. Bovenop het pand zijn twee hanen te zien. De haan is het symbool van Frankrijk en verwijst naar de Franse origine van Pathé. De haan is ook de aankondiger van een nieuwe dag waarop nieuwe dingen kunnen gebeuren. Dat was ook wat de gebroeders Pathé deden, ze waren pioniers van de filmindustrie. De haan van Pathé heet overigens Charlie. Hij is vernoemd naar één van de oprichters Charles Pathé (1863 - 1957).

Vervolg de Reguliersbreestraat aan de zijde van Tuschinski en kijk bij Reguliersbreestraat 20/18 naar de overkant van de straat (naar het pand van Casino Flash) waarop helemaal bovenaan twee kleine dolfijnen zijn te zien.

63. Twee dolfijnen (1895)

Reguliersbreestraat 11

De twee dolfijnen herinneren aan de zee en hebben een link met de vischhandel Christiaan Saur die hier was gevestigd van 1895 - 1915. Onder de dolfijnen zie je links een mannenhoofd met een zuidwester op zijn hoofd (hoofddekse van schippers) en een vrouwenhoofd (rechts). Misschien een verwijzing naar Christiaan Saur (1849 - ?) zelf en zijn vrouw en Hubertina Johanna Antonia Urbanowitz (1891 - ?).

Loop de Reguliersbreestraat uit naar het Muntplein. Vanaf hier kun je met de tram terug naar het NS-station Amsterdam Centraal.

COLOFON

Dit is een uitgave van [Het Dierenmuseum](#)

Inhoud en redactie : Henny van Rij met hulp van Joy de Vos

Fotografie : Henny van Rij

Vormgeving : Henny van Rij & Harry van Oers

Heb je nog vragen of opmerkingen over de route?

Of ben je geïnteresseerd in een lezing over dierenkunst in de stad?

Mail dan naar info@dierenmuseum.nl

©Dierenmuseum 2021